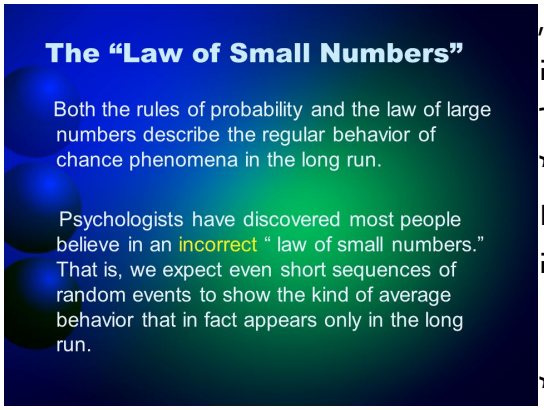
בס"ד "הדף לתולדותינו"

יום ה', כ' בשבט תשע"ז (16 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הרומן של דני כהנמן עם עמוס טברסקי החל באביב של 1969, כאשר עמיתו ה"מסנוור" והחכם שלו, גם פרופסור לפסיכולוגיה באוניברסיטת עברית בירושלים, בא לתת הרצאה בפני סמינר בוגר של כהנמן. טברסקי סיפר לסטודנטים על מחקר חדש שנעשה על ידי חוקרים במישיגן (שבארה"ב) על האופן שבו אנשים רגילים נוטים לחשוב על הסטטיסטיקה. העבודה הציעה שלכולנו יש אחיזה טבעית של הסתברות, אמר טברסקי. כולנו נוטים להיות רציונלים.

"הרצאה מבריקה", אמר כהנמן כאשר טברסקי סיים, "אבל איננו מאמין לאף מלה!" היו לו סיבות חזקות להיות סקפטי. למשך שנים, המחקר שלו לא התקדם לנוכח אינטואיציות לקויות על אופן שימוש הסטטיסטיקה. למרות שכהנמן היה מאומן בשיטות מחקר, הוא כל הזמן נפל קורבן לאותה הטעות: **המדגמים שלו היו קטנים מדי**.

כהנמן גם ידע שהוא לא היה המלומד היחיד לפשל. הוא קרא מאמר לאחרונה שהראה כי הבעיה היתה נפוצה: מחקרים גם בכתבי העת המובילים של פסיכולוגיה, שבוצעו על ידי מדענים שהתמחו במחקר כמוני, לא היו עוצמתיים ככלל. ועכשיו - טברסקי טוען כי כולם סטטיסטיקאים טבעיים?

לרוב המקומות שאליהם הוא הגיע, טברסקי היה האדם החכם ביותר במקום, ולרוב לא מחו על טענותיו. אבל כהנמן כן מחה. ("אתה לא תאמין מה שקרה לי," טברסקי אמר לעמית מאוחר יותר, בהנאה סמויה מהמחלוקת.) הרב-שיח בכיתה הוביל לשיחה בארוחת צהריים, ולאחר מכן רצף של פגישות אישיות ביניהם. חשבו - מה יקרה אם הם יכולים להוכיח כי כהנמן צודק - שכאשר אנשים חושבים על סטטיסטיקה הם נוטים לעשות טעויות?

באותו הקיץ, כהנמן וטברסקי בדקו את התאוריה שלהם. הם חיברו שורה ארוכה של שאלות שנועדו לבחון את האינטואיציות הסטטיסטיות של אדם, וטברסקי הפיץ אותו לחוקרים בשני כנסים מדעיים, כולל אחד עבור איגוד הפסיכולוגיה המתמטית. חזרה הביתה בירושלים, הם עיינו בתגובות. רבים מן המדענים עשו את אותה טעות שעשה כהנמן עצמו - **הצבת אמון רב מדי במחקרים של מדגמים קטנים ובמאמץ "לחלץ יותר ודאות מהנתונים מאשר הנתונים, למעשה, מכילים**." זה לא היה סוג של משאלת לב , כתב כהנמן וטברסקי במאמר הראשון שהם הוציאו יחד ב -1971, שנקרא "אמונה בחוק של מספרים קטנים." זו הייתה הטיה של קוגניציה, שגיאת החומרה של המוח, כמו אחת ממיני האשליות האופטיות שאינך יכול **לא** לראות אותה. לא משנה כמה פעמים מראים לך כי זו אשליה. לא ידע ולא מומחיות יכול להציל אותך: אנשי מקצוע עם ידע גם סובלים מ"תפיסה מוטעית עקבית של העולם."
לקריאת המאמר המלא (באנגלית) – [מקור]

"הַרְנִינוּ לֵאלֹקִים עוּזֵנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב."
מתוך פרק התהלים [פ"א] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 18^{07}	(י-ם): 16^{52}	(ת"א): 17^{06}	(חיפה): 16^{57}
צאת השבת	(ב"ש): 18^{05}	(י-ם): 18^{05}	(ת"א): 18^{07}	(חיפה): 18^{06}

פרשת השבוע: "יִתְרוֹ" [שמות י"ח 1 – כ' 22]

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה **לכל** חולי ו**נפגעי** ישראל